

ROZPORZĄDZENIA URZĘDOWE

KURJI BISKUPIEJ ŁOMŻYŃSKIEJ.

№ 1.

Łomża, dnia 1 stycznia 1931 r.

Rocznik V.

T R E Ś C:

1. Wikarjusz Generalny Kurji Łomż.
2. *Sacra Poenitentiarum decretum de indulgentia plenaria pro recitatione officii divini.*
3. Konferencja duchowieństwa
4. Przyjmowanie przedstawicieli władz w kościołach.
5. Poświęcenie pomników.
6. Pożary kościołów.
7. Nauka religii w szkołach.
8. Przestroga przed szkodliwymi książkami i czasopismami.
9. Przynależność parafjalna wsi Klajpedka.
10. W sprawie egzekucji na własności osobistej proboszcza.
11. Chowanie zwłok zmarłych.
12. Przedłużenie aprobaty.
13. Składki na cele kościelne.
14. Sprawozdanie z Pap. Dzieła Rozkrzewiania Wiary.
15. Kurs duszpasterski.
16. Książki polecenia godne.
17. Zmiany w duchowieństwie.

№ 1.

Wikarjusz Generalny Kurji Łomżyńskiej.

Przychylając się do prośby Przew. Ks. Wikarjusza Generalnego Prałata, Franciszka Wądołowskiego, zwolniłem go z obowiązków Wikarjusza Generalnego, a powierzyłem urząd ten od 1-go stycznia 1931 r. J. E. Biskupowi Sufraganowi Bernardowi Dembkowi.

Ustępującemu Wikarjuszowi Generalnemu wyraziłem swoją serdeczną podziękę za gorliwe i pracowite pełnienie tego urzędu.
Łomża, 20. XII. 1930.

† Stanisław Bp.

№ 2.

Sacra Poenitentiarum Apostolica (Officium de indulgentiis).

Divini Officii coram SSmo Sacramento recitatio indulgentia plenaria ditatur,

Ssmus D. N. Pius div. Prov. Pp. XI. in audientia die 17 Octobris c. a. infrascripto Card. Poenitentiarum Maiori impertita, vota sacerdotum in civitate Lauretana occasione X Eucharistici conventus nationalis coadunatorum libentissime excipiens, ad cleri devo-

P. W. 1931

tionem et amorem erga Augustissimum Eucharistiae Sacramentum magis magisque fovendum, benigne concedere dignatus est ut clerici in sacris constituti, qui integrum divinum Officium, quamvis in partes distributum, coram Ssmo Sacramento sive publicae adorationi exposito, sive in tabernaculo adservato, recitaverint, indulgentiam plenariam, suetis conditionibus, lucrari valeant. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex Aedibus S. Poenitentiariae, die 23 Octobris 1930.

L. Card. Lauri, Poenitentiarius Maior.

J. Teodori, S. P. Secretarius

№ 3.

Konferencje duchowieństwa

W myśl kanonu 131 Kod. Prawa Kan. ustaliam na rok 1931 następujące dni dla konferencyj Duchowieństwa Łomżyńskiego i okolicznego:

Środa 7 stycznia, środa 4 lutego, środa 4 marca, środa 15 kwietnia, poniedziałek 11 maja, poniedziałek 1 czerwca, środa 7 października, środa 4 listopada, środa 2 grudnia.

Jako tematy dla tych konferencyj wyznaczam:

a) z Prawa Kanon. lub z teologii moralnej:

1. Dyspensy małżeńskie. 2. Convalidatio matrimonii. 3. Przepisy prawa państwowego wobec małżeństw; czy Państwo może rozwiązać małżeństwo akatolików. 4. Uregulowanie braków małżeńskich na łożu śmierci. 5. Nawracanie sekciarzy. 6. Communicatio in sacris cum acatholicis. 7. Absolutio in casibus urgentioribus. 8. Absolutio a censuris excommunicationis vel suspensionis. 9. Absolutio a votis.

b) z liturgiki:

1. Chrzest dzieci akatolików. Rodzice chrzestni. 2. Aplikowanie mszy św. — sposób i za kogo. 3. Msze św. gregorjańskie, ich przerywanie — msze wieczyste i fundacyjne. 4. Udzielanie sakramentów św. osobom nieznanym lub nieparafjanom. 5. Duszpasterz wobec małżeństw mieszanych i wobec konkubinarjuszy. 6. Grzebanie akatolików i niedowiarków na cmentarzach katol. — pochody pogrzebowe. 7. Duszpasterz a chorzy. 8. O szatach liturgicznych

i ich zastosowaniu przy czynnościach liturgicznych. 9. Ożywienie i pogłębienie działalności III zakonu św. Franciszka.

Nadto przypominam swoje zarządzenie, podane w Rozporządzeniach Kurji Łomżyńskiej z r. 1930 z dn. 1 stycznia, № 5, str. 13. Łomża, dn. 20 grudnia 1930 r.

† **Stanisław Bp.**

№ 4.

Przyjmowanie Przedstawicieli Władz w kościołach.

Sposób przyjmowania Prezydenta Rzeczypospolitej, przybywającego do świątyn katolickich, jest ustalony. Sposób ten jest podany w Rytuale i ma zastosowanie tylko do Prezydenta Państwa.

Przyjmowanie innych wyższych Przedstawicieli władzy państwowej odbywać się może w ten sposób, że w razie otrzymania urzędowego powiadomienia o dniu i godzinie przybycia Przedstawiciela władzy do kościoła, Ks. Proboszcz lub w jego nieobecności Ks. Wikariusz bez szat liturgicznych wita przybywającego przy wejściu do kościoła i towarzyszy mu, o ile Przedstawiciel władzy jest katolikiem, przed ołtarz Najśw. Sakramentu. Po oddaniu czci Panu Jezusowi służy Ks. Proboszcz Przedstawicielowi władzy informacjami o kościele i jego zabytkach.

Gdy Przedstawiciel władzy zabiera się do opuszczenia kościoła, odprowadza go Proboszcz do drzwi kościelnych i żegna go ukłonem. Łomża, d. 21. XI. 1930.

† **Stanisław Bp.**

№ 5.

Poświęcanie pomników.

Zdarza się, iż pewne osoby lub komitety zwracają się do Ks. Ks. Proboszczów o poświęcenie pomników, postawionych bądź na miejscach publicznych, bądź w bliskości takich miejsc, bądź na cmentarzach.

Na zapytanie księży, jak w tych wypadkach należy postąpić, wyjaśniam, iż pomników nie poświęca się, lecz się je odsłania bez poświęcenia kościelnego.

Co się tyczy nagrobków dla osób zmarłych, otrzymać mogą poświęcenie kościelne tylko wtenczas, gdy noszą na sobie emblematy religijne.

Łomża, dn. 21. XI. 1930.

† Stanisław Bp.

№ 6.

Požary kościołów.

W wielu wypadkach powodem pożarów kościołów, zwłaszcza drewnianych, jest niedbałość służby kościelnej, która pozostawia zapalone świece na ołtarzu, w zakrystji lub w dzwonnicy, albo też zapomina zagasić węgle w trybularzu.

Ostatnio spłonął znowu kościół z powodu niezgaszenia węgla w trybularzu.

Polecam przeto W. W. Ks. Ks. Proboszczom, aby co do tego często upominali służbę kościelną i sami czuwali nad służbą. Nadto polecam, aby we wszystkich zakrystjach lub ich przedsiionkach w jaknajprędszym czasie sporządzono dla trybularza pomieszczenie z dołu, boków i od góry murowane lub obetonowane, od przodu zaś zaopatrzone w drzwi żelazne.

Przew. Ks. Ks. Dziekanów proszę, aby dopilnowali wykonania mojego zarządzenia we wszystkich kościołach w przeciągu dwóch miesięcy.

Łomża, dn. 10. XI. 1930.

† Stanisław Bp.

№ 7.

Nauka religji w szkołach.

W.W. Duchowieństwo daje wyraz zaniepokojeniu swojemu i swoich parafjan, wywołanemu zmniejszaniem w szkołach powszechnych liczby godzin nauki religji przez organa władz szkolnych. Polecam WW. Ks.Ks. Proboszczom szczególniejszą czujność w tym względzie, aby zawczasu zapobiec osłabianiu wpływu religijnego na dzieci szkolne.

W wypadkach stwierdzenia zmniejszenia dotychczasowej liczby godzin nauki religji, powinni Ks.Ks. Proboszczowie lub Wizytatorzy nauki religji powiadomić o tem bezwłocznie Kurję Biskupią a nadto wnieść protest na ręce p. inspektora szkolnego.

Łomża, dn. 15. XII. 1930.

† Stanisław Bp.

№ 8.

Przestroga przed szkodliwymi książkami i czasopismami.

WW. Ks.Ks. Proboszczów proszę o przestrzeganie ludności od czasu do czasu przed nabywaniem czasopism lub książek szkodliwych pod względem religijnym lub moralnym. Zwłaszcza na kolporterów należy zwracać baczną uwagę, od których ludność nie powinna odbierać, nawet bezpłatnie, żadnych czasopism i książek, na których kolportowanie nie wykażą się najnowszym pozwoleniem Kurji Biskupiej i miejscowego Proboszcza. Jednakże Ks. Ks. Proboszczowie niech nie udzielają pozwolenia pisemnego, ponieważ były wypadki nadużycia takiego pozwolenia. O udzieleniu pozwolenia mogą Ks. Ks. Proboszczowie powiadomić parafjan z ambony.

Ostatnio otrzymałem wiadomość o kolportowaniu pewnej rzekomo religijnej książki, wydanej przez firmę Berg w Bawarii. Kolporterzy powołują się na polecenie jej przez Ks.Ks. Biskupów Polskich. Tymczasem żaden Biskup Polski takiego polecenia nie wydał. Zatem ludność katolicka niech w tych rzeczach będzie ostrożną.

Łomża, dn. 20 XII. 1930.

† Stanisław Bp.

№ 9.

Przynależność parafjalna wsi Kłajpedka.

Wobec powstałej wątpliwości, do której parafji należy miejscowość Kłajpedka w powiecie Suwalskim, oświadczam, że miejscowość tę zalicza się do parafji w Smolnikach w dekanacie Suwalskim.

Łomża, dn. 10 grudnia 1930.

† Stanisław Bp.

№ 10.

W sprawie egzekucji na własności osobistej proboszcza

Podajemy do wiadomości W.W. Duchowieństwa odpis wyroku Sądu Najwyższego w sprawie egzekucji prowadzonej na własności osobistej proboszcza. Wyrok ten może mieć analogiczne zastosowanie do innych wypadków, w których duchowieństwo do opłat za beneficjum, kościół lub sługi kość. jest pociągane.

SĄD NAJWYŻSZY

Izba III Cywilna

Warszawa, dn. 12. 6. 1928 r.

№ III. 1. Rw. 1231/28/1.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ!

Sąd Najwyższy jako Sąd Rewizyjny pod przewodnictwem S.S. N. Fedyńskiego, a w obecności S. S. N. Dr. Bresiewicza i S. S. N. Bańkowskiego, jako sędziów, w sprawie ks. Klemensa Śluzara, gr. kat. proboszcza w Suszyczynie, powoda zastąpionego przez adwokata Dra Romana Śluzara, przeciw Skarbowi Państwa, pozwanemu zastąpionemu przez Prokuratorję Generalną Rz. P. Oddział we Lwowie, o zastanowienie egzekucji admin. odnośnie do sterty pszenicy, zajętej w Suszyczynie, celem ściągnięcia podatku majątkowego wymierzonego probostwu, — wskutek rewizji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnopolu jako Sądu Odwoławczego z dnia 20 lutego 1928 r. L. cz. Bc. III. 35/28/2, którym ten Sąd na odwołanie pozwanego zmienił wyrok Sądu powiatowego w Mikulicach z dnia 24 listopada 1927 r. L. cz. C. III. 10/27 8, na posiedzeniu niejawnem,

p o s t a n o w i ł:

1. Uwzględnić rewizję, zmienić zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i przywrócić wyrok Sądu powiatowego do mocy prawnej.
2. Przysądzić powodowi kosztu przewodu na skutek środków prawnych w ilości 89 złotych 95 gr., które mu Skarb Państwa winien zapłacić w ciągu dni 14 pod zagrożeniem przymusowego ściągnięcia.

U z a s a d n i e n i e.

Z podniesionych w rewizji przyczyn rewizyjnych z § 503 L. 3 i 4 p. c. nie można ostatejnie odmówić słuszności.

Podatek majątkowy wymierza się odrębnie probostwu, osobie prawnej (kan 1409 i 1410 kod. kan.), jako właścicielowi majątku, a odrębnie beneficjadowi, użytkodawcy (Art. 2 L. 1 i 4 ustawy

z dn. 11/8 1923 r. Poz. 746 D. U. i § 17 rozp. Min. Sk. z d. 15/11 1923 r. Poz. 996 D. U.). Należność podatku wymierzonego probostwu korzysta z pierwszeństwa ustawowego na całym majątku probostwa (art. 57 ustawy z r. 1923). Że beneficjat niema obowiązku płacenia tego podatku z własnych dochodów, to wynika także z art. 1 ustawy z d. 18/7 1924. Poz. 714 D. U. i § 1 L. 3 rozp. Min. Sk. z d. 29/12 1924. Poz. 28/25 D. U., które zezwalają beneficjatomu na zapłacenie tego podatku z ceny częściowej sprzedaży majątku plebańskiego. Wobec tych przepisów § 512 kod. cyw. nie może nakładać na beneficjanta obowiązku płacenia podatku majątkowego, wymierzonego probostwu.

Tego stanu rzeczy nie zmienia dawny przepis § 40 ustawy z d. 7/5 1874 L. 50. D. P. P., który artykułami L. XV i XXV Konkordatu z d. 10/2 1925 Poz. 501 D. U. został uchylony (por. także Okólnik prezesa Rady Min. z d. 26/8 1925 Monitor № 204).

Ponieważ zaś Sądy I i II orzekły prawomocnie, że powód skutkiem zebrania plonów stał się jako beneficjat ich właścicielem, przeto w myśl § 37 ord. egz. może się słusznie domagać zastanowienia egzekucji Skarbu, prowadzonej na tych plonach, celem ściągnięcia podatku należnego od beneficjum.

Sąd Najwyższy nie wchodzi już zatem w ocenę, czy uposażenie proboszcza w naturze podlega ograniczeniu egzekucji w myśl art. 47 ustawy z d. 17/2 1922 Poz. 164 D. U. o państw. służbie cyw. i art. V Konkordatu.

Orzeczenie o kosztach przewodu na skutek środków prawnych polega na §§ 50 i 41 p. c.

Załączniki przedstawienia zwraca się oprócz dwóch urzędowych odpisów.

(—) Dworski.

№ 11.

Chowanie zwłok zmarłych.

Kurja Biskupia otrzymała następujące pismo:

**PROKURATOR
SĄDU OKRĘGOWEGO w ŁOMŻY.**

Dn. 12 listopada 1930 r.

№ U. 1301/30.

w sprawie wydawania przez proboszczów zezwoleń na pochowanie zwłok.

Do

KURJI DIECEZJALNEJ

w Ł o m ż y.

Wobec zdarzających się często wypadków wydawania przez proboszczów parafji zezwoleń na pochowanie zwłok ludzi zmarłych

w okolicznościach podejrzanych proszę Kurję Diecezjalną o wydanie wszystkim podległym proboszczom zarządzenia, aby w wypadkach śmierci gwałtownej, wskutek nieszczęśliwego wypadku, nagłej, lub powstałej w okolicznościach podejrzanych nie wydawali pozwoleń na pochowanie zwłok bez zezwolenia władz policyjnych, względnie przed okazaniem zaświadczenia lekarskiego, ponieważ postępowanie przeciwne powoduje utrudnienie wymiaru sprawiedliwości i naraża Skarb Państwa na zbędne wydatki wywołane koniecznością dokonywania ekshumacji zwłok.

Prokurator.

(—) Popławski.

W.W. Ks. Ks. Proboszczowie zechcą o powyższych uwagach pamiętać.

№ 12.

Przedłużenie aprobaty.

Kurja Biskupia przypomina W.W. Duchowieństwu obowiązek nadesłania książeczek aprobowanych celem przedłużenia aprobaty.

№ 13.

Składki na cele kościelne.

W r. 1931 pozostaną w mocy zarządzenia z roku poprzedniego co do składek na cele diecezjalne lub pozadiecezjalne. Zaległości w składkach z r. 1930 zechcą W.W. Ks. Ks. Proboszczowie uregulować w Kurji Biskupiej bezzwłocznie. Przew. Ks.Ks. Dziekani przypomną to Duchowieństwu dekanalnemu.

№ 14.

Sprawozdanie z Pap. Dzieła Rozkrz. Wiary.

Kurja Diecezjalna przypomina W.W. Księżom Proboszczom (prefektom), ażeby w pierwszej połowie stycznia przestali Dyrektorowi diecezjalnemu, Ks. Kan. Rogińskiemu, składki wraz ze sprawozdaniem z działalności P. Dz. R. W. Opóźnienie nadesłania sprawozdań i składek uniemożliwi Dyrektorowi diecezjalnemu złożenie referatu i rachunków Prezesowi krajowemu.

№ 15.

Kurs duszpasterski dla duchowieństwa całej Polski.

Jak w latach ubiegłych, tak i w roku przyszłym urządzi Związek Kapłanów „Unitas” na Archidiecezje Gnieźnieńską i Poznańską w dniach od 10 do 13 lutego 1931 r. w Poznaniu kurs duszpasterski dla duchowieństwa całej Polski.

Stosownie do życzenia i polecenia J. Em. Ks. Kardynała Prymasa przedmiotem kursu przyszłorocznego będzie aktualna w Polsce sprawa sekciarstwa i innowierstwa.

Program kursu oraz inne szczegóły poda się do wiadomości w styczniu przyszłego roku.

Zgłoszenia na kurs należy kierować już teraz pod adr. Związek Kapłanów „Unitas”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22 III.

№ 16.

Książki polecenia godne.

Biskup A. J. Nowowiejski—Ceremonjał parafjalny, Przewodnik liturgiczny dla duchowieństwa pasterstwem dusz zajętego. Nakład i druk firmy Bracia Detrychowic w Płocku.

Dzieło powyższe, bogate w treść, jest podręcznikiem, z którego każdy duszpasterz odświeżać może słabe swoje wiadomości liturgiczne.

№ 17.

Zmiany w duchowieństwie.**Mianowani:**

1. Ks. Prob. T. Czarnowski z Puchał — prob. w Kobylinie.
2. Ks. Prob. F. Haraburda z Łap—proboszczem w Puchałach.
3. Ks. Dr. K. Grunwald z Berznik — proboszczem w Łapach.
4. Ks. A. Węzyk z Sejn — proboszczem w Berznikach.
5. Ks. Prob. A. Gawędzki ze Szczuczyna — administratorem w Grajewie.
6. Ks. J. Załuska z Grajewa — proboszczem w Szczuczynie.
7. Ks. J. Idźkowski z Łomży — proboszczem w Poświętnem.
8. Ks. Kan. S. Rostkowski z Bargłowa — prokuratorem Seminarjum Duch. w Łomży.

9. Ks. K. Pyszkowski z Dąbrowy W.—wikarjuszem w Nurze.
10. Ks. J. Śledziński z Kuziów—wikarjuszem w Dąbrowie W.
11. Ks. Fr. Klimek z Nowogrodu — administrat. parafji Kuzie.
12. Ks. A. Foltyn z Poświętnego—wikarjusz. w Nowogrodzie.
13. Ks. W. Olender z Myszynca—pref. szk. powsz. w Grajewie.

* * *

Dnia 13 listopada b. r. zmarł w Grajewie Ks. Prał. J. Butanowicz. R. in P.

